

Brussel, 27 februari 2025
(OR. en)

6543/25

COSI 38
JAIEX 18
CORDROGUE 27
CT 22
COPS 84
CRIMORG 38
IXIM 45
ENFOPOL 61
ENFOCUSTOM 28
CYBER 54
JAI 236

NOTA

van: het voorzitterschap

aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 5572/1/25 REV 1

Betreft: Verslag aan het Europees Parlement en de nationale parlementen over de werkzaamheden van het Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid in de periode juli 2023 - december 2024

Overeenkomstig artikel 71 VWEU en artikel 6, lid 2, van Besluit 2010/131/EU van de Raad tot oprichting van het Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid (COSI) moet de Raad het Europees Parlement en de nationale parlementen informeren over de werkzaamheden van het COSI.

De delegaties vinden in de bijlage het verslag aan het Europees Parlement en de nationale parlementen over de werkzaamheden van het COSI in de periode juli 2023 – december 2024.

Verslag aan het Europees Parlement en de nationale parlementen over de werkzaamheden van het Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid (COSI) in de periode juli 2023 - december 2024

Inhoudsopgave

1. EXECUTIVE SUMMARY **Error! Bookmark not defined.**
2. HORIZONTAL MATTERS CONCERNING INTERNAL SECURITY **Error! Bookmark not defined.**
 - 2.1 Future of internal security **Error! Bookmark not defined.**
 - 2.2 Legislative proposals with an impact on internal security **Error! Bookmark not defined.**
 - 2.3 Law enforcement training **Error! Bookmark not defined.**
 - 2.4 Hate speech, hate crime and violence against women **Error! Bookmark not defined.**
 - 2.5 Public order: new ways of protesting and major sports events **Error! Bookmark not defined.**
3. SERIOUS AND ORGANISED CRIME **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.1 EMPACT **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.2 Coordination mechanism for joint customs operations ... **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.3 EU roadmap to fight drug trafficking and organised crime **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.4 Drug trafficking **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.5 Trafficking in cultural goods **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.6 Migrant smuggling **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.7 Trafficking of firearms **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.8 Financial and economic crime **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.9 Environmental crime **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.10 Cybercrime **Error! Bookmark not defined.**

4. COUNTERTERRORISM..... **Error! Bookmark not defined.**
5. TECHNOLOGY AND INNOVATION **Error! Bookmark not defined.**
- 5.1 Access to data for effective law enforcement..... **Error! Bookmark not defined.**
- 5.2 EU Innovation Hub for Internal Security **Error! Bookmark not defined.**
6. INTERNATIONAL COOPERATION..... **Error! Bookmark not defined.**
- 6.1 Cooperation with the Latin American Committee on Internal Security (CLASI)....**Error! Bookmark not defined.**
- 6.2 Cooperation with the Western Balkans countries, the United States of America and Interpol **Error! Bookmark not defined.**
7. NEXUS BETWEEN EXTERNAL AND INTERNAL SECURITY **Error! Bookmark not defined.**
- 7.1 Internal security implications of Russia’s war of aggression against Ukraine**Error! Bookmark not defined.**
- 7.2 Internal security implications of the situation in the Middle East ..**Error! Bookmark not defined.**
8. COORDINATION OF THE JHA AGENCIES..... **Error! Bookmark not defined.**

1. SAMENVATTING

Het Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid (COSI), waarin artikel 71 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) voorziet, werd in 2010 binnen de Raad opgericht¹ om de coördinatie van operationele acties van de autoriteiten van de lidstaten die voor binnenlandse veiligheid bevoegd zijn te faciliteren, te bevorderen en te versterken. Onder het voorzitterschapstrio Spanje-België-Hongarije bleef het COSI, dat bestaat uit hoge vertegenwoordigers uit de lidstaten van de EU, de Commissie en waar nodig de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) en de betrokken instanties voor justitie en binnenlandse zaken (JBZ), zijn mandaat als toezichhoudend, adviserend en besluitvormend orgaan vervullen en bracht het synergieën tot stand tussen politie, douane, grenswachters, justitiële autoriteiten en andere actoren op het gebied van binnenlandse veiligheid. Het COSI zorgt voor samenhang tussen strategische aanbevelingen en operationeel optreden door zijn belangrijke rol op het grensvlak tussen het strategische en het operationele niveau, en draagt op die manier bij aan de uitvoering van de EU-strategie voor de veiligheidsunie². Het verricht voorbereidende werkzaamheden in verband met binnenlandse veiligheid voor de JBZ-Raad en geeft sturing voor de werkzaamheden van de voorbereidende instanties van de Raad. Het COSI komt gewoonlijk tweemaal per semester bijeen voor formele vergaderingen en eenmaal per semester voor een informele vergadering; de besprekingen in het COSI worden voorbereid door de COSI-ondersteuningsgroep (COSI-SG), die het COSI tevens op technisch niveau ondersteunt.

¹ Doc. 16515/09.

² Doc. 10010/20.

Tijdens de verslagperiode van juli 2023 tot en met december 2024 spitste het COSI zich toe op de toekomst van binnenlandse veiligheid en met name de volgende thema's: de verdere ontwikkeling van het Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging (Empact), op basis van de resultaten van de onafhankelijke evaluatie van de lopende Empact-cyclus 2022-2025; de te volgen koers inzake de toegang tot gegevens voor doeltreffende rechtshandhaving, op basis van de aanbevelingen en het eindverslag van de deskundigengroep op hoog niveau inzake toegang tot gegevens voor doeltreffende rechtshandhaving (HLG); andere uitdagingen die voortvloeien uit technologische ontwikkelingen, zoals de opkomst van kwantumtechnologieën; en de activiteiten van de EU-innovatiehub voor interne veiligheid. Het COSI besprak de uitvoering van activiteiten in het kader van het EU-stappenplan voor de bestrijding van drugshandel en georganiseerde criminaliteit en focuste daarbij op het in kaart brengen van criminele netwerken met een hoog risico en de betrokkenheid van administratieve autoriteiten bij de bestrijding van zware en georganiseerde criminaliteit. Daarnaast besteedde het bijzondere aandacht aan de strijd tegen de illegale handel in vuurwapens en migrantensmokkel. Het COSI bleef de ontwikkelingen op het gebied van terrorisme volgen en formuleerde regelmatig aanbevelingen op basis van het veranderende dreigingsbeeld en vestigde daarbij de aandacht op de kwestie van radicalisering. Een ander belangrijk werkterrein was het verband tussen interne en externe veiligheid, met bijzondere aandacht voor de gevolgen van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en het conflict in het Midden-Oosten voor de binnenlandse veiligheid. Op het gebied van internationale samenwerking vormden de overeenstemming over een gezamenlijke ministeriële verklaring³ en over werkprocedures⁴ voor samenwerking tussen de EU-lidstaten en het Latijns-Amerikaans Comité voor binnenlandse veiligheid (Clasi) een belangrijke stap in de richting van de consolidering van de dialoog over de samenwerking op het gebied van interne veiligheid tussen de EU en Latijns-Amerika. Tot slot hield het COSI toezicht op de activiteiten van de JBZ-instanties en hun netwerk, om synergieën tot stand te helpen brengen en de samenhang van hun werkzaamheden te waarborgen.

³ Doc. 13575/23.

⁴ Doc. 10583/24.

2. HORIZONTALE AANGELEGENHEDEN OP HET GEBIED VAN BINNENLANDSE VEILIGHEID

2.1 Toekomst van de binnenlandse veiligheid

Het COSI wisselde van gedachten over de toekomst van de binnenlandse veiligheid in de EU en leverde input voor de ontwikkeling van de strategische richtsnoeren voor de wetgevings- en operationele planning op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht. De strategische richtsnoeren waarin artikel 68 VWEU voorziet en die door de Raad op 12 december 2024⁵ zijn goedgekeurd, zijn richtinggevend voor het EU-beleid op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht en vormen het kader voor de uitvoering van de desbetreffende aspecten van de strategische agenda 2024-2029 van de EU. Het COSI was het erover eens dat gevolg moet worden gegeven aan de aanbevelingen van de HLG inzake toegang tot gegevens voor een doeltreffende rechtshandhaving. Het comité onderstreepte de belangrijke rol van Empact in de strijd tegen zware en georganiseerde criminaliteit en drong aan op de versterking ervan, ook met extra financiering. Tijdens de bespreking werd ook bijzondere aandacht gevestigd op het risico van hybride aanvallen, desinformatie en sabotage en op de uitdagingen die migrantensmokkel en drugshandel meebrengen.

⁵ Doc. 16343/24.

2.2 Wetgevingsvoorstellen met gevolgen voor de binnenlandse veiligheid

Het COSI werd regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken van wetgevingsdossiers die gevolgen kunnen hebben voor de interne veiligheid en die zowel binnen als buiten de JBZ-Raad worden besproken. Het Spaanse voorzitterschap introduceerde een nieuw overzichtsformaat voor digitale dossiers, met gedetailleerde informatie over relevante wetgevingsdossiers die buiten JBZ worden beheerd en een tabel die een overzicht biedt van de relevante wetgeving binnen JBZ en de stand van uitvoering. Het overzicht van digitale dossiers dat tijdens het Belgische voorzitterschap werd gepresenteerd, focuste op de aangenomen AI-verordening⁶ en de stappen voor de uitvoering ervan. Tijdens het Hongaarse voorzitterschap werd het COSI geïnformeerd over de voortgang van de besprekingen in de voorbereidende instanties van de Raad over het voorstel voor een richtlijn betreffende Europese grensoverschrijdende verenigingen⁷ en de gevolgen daarvan voor de binnenlandse veiligheid. Het COSI vestigde ook de aandacht op een ontwerp van gedelegeerde handeling in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2019/125 van 16 januari 2019 met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing en de mogelijke gevolgen daarvan voor het gebruik van minder dodelijke wapens door rechtshandhavingsinstanties. Het comité blijft de relevante horizontale wetgevingsdossiers volgen en de lidstaten attent maken op de mogelijke gevolgen daarvan voor de binnenlandse veiligheid.

⁶ Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie), PB L, 2024/1689, 12.7.2024.

⁷ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende Europese grensoverschrijdende verenigingen, COM(2023) 516 final.

2.3 Opleiding inzake rechtshandhaving

Het COSI wisselde van gedachten over de toekomst van opleidingen op het gebied van rechtshandhaving en over de noodzaak om het Agentschap van de Europese Unie voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving (Cepol) in stand te houden en in de Unie verder te bouwen aan een gemeenschappelijke rechtshandavingscultuur op basis van wederzijds vertrouwen om grensoverschrijdende samenwerking mogelijk te maken. Tijdens de bespreking werd ook aandacht besteed aan de noodzaak om zich voor te bereiden op technologische ontwikkelingen en gemeenschappelijke instrumenten optimaal te benutten.

Het Cepol stelde de COSI-SG in kennis van haar conferentie over onderzoek en wetenschap over de aanpak van criminele netwerken met een hoog risico, die in maart 2025 in Rome plaatsvindt. Het Cepol presenteerde ook de tussentijdse evaluatie van de beoordeling van de strategische opleidingsbehoeften van de EU (EU-STNA) 2022-2025 en de nieuwe methode voor het volgende EU-STNA, op basis waarvan de opleidingsprioriteiten zullen worden bepaald op strategisch en EU-niveau voor de volgende cyclus van vier jaar, die in 2025 worden bekendgemaakt.

2.4 Haatzaaiende uitlatingen, haatmisdrijven en geweld tegen vrouwen

Onder het Spaanse voorzitterschap debatteerde het COSI over haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven. Dat zijn complexe verschijnselen die enorme gevolgen hebben voor slachtoffers en de samenleving als geheel. Haatmisdrijven worden vaak niet gemeld en niet geregistreerd, wat deels te wijten is aan het feit dat haatmisdrijven in de onlinewereld moeilijk op te sporen zijn. Bovendien bestaat er in de EU geen gemeenschappelijke definitie van het begrip haatmisdrijf. De delegaties kwamen overeen rechtshandavingsinstanties en het bedrijfsleven beter bewust te blijven maken, door de digitaledienstenverordening⁸ optimaal te benutten, door aandacht te besteden aan het verband tussen haatmisdrijven en radicalisering en terrorisme, en door de opsporing en preventie van en respons op haatmisdrijven te verbeteren, onder meer door middel van AI-instrumenten.

Het COSI beschouwde de onderrapportage van geweld tegen vrouwen als het belangrijkste obstakel om die vorm van criminaliteit doeltreffend te bestrijden. De uitwisseling van praktijken, informatie en opleiding werden naar voren geschoven als adequate maatregelen om de risicobeoordelingen te verbeteren en een doeltreffende preventieve aanpak toe te passen.

⁸ Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaledienstenverordening)(PB L 277 van 27.10.2022, blz. 1).

2.5 Openbare orde: nieuwe vormen van protest en grote sportevenementen

Onder het Belgische voorzitterschap wisselde het COSI van gedachten over nieuwe vormen van protest, waaronder openbare demonstraties waarbij snel via sociale media wordt gemobiliseerd en waarbij de complexiteit en het geweld toenemen.

Onder het Hongaarse voorzitterschap deelden de delegaties hun ervaringen met grensoverschrijdende samenwerking om de veiligheid tijdens grote sportevenementen te waarborgen en deden zij voorstellen om die vorm van operationele samenwerking te verbeteren en uit te breiden. In december 2024 keurde de Raad conclusies goed over een handboek voor Europese landen die grote internationale voetbaltoernooien ontvangen⁹.

⁹ Doc. 16754/24.

3. ZWARE EN GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT

3.1 **Empact**

Het COSI bleef strategische sturing bieden en toezicht houden op Empact, met bijzondere aandacht voor de EU-prioriteiten op het gebied van criminaliteit die de Raad voor de vierjarige cyclus 2022-2025¹⁰ had bepaald. In november 2023 hechtte het COSI zijn goedkeuring aan de operationele actieplannen (OAP's) van Empact voor de jaren 2024 en 2025 en de methode voor de voorbereiding van de dreigingsevaluatie van de Europese Unie voor zware en georganiseerde criminaliteit (Socta) voor 2025.

In november 2024 nam het COSI nota van de resultaten van de onafhankelijke evaluatie van de Empact-cyclus 2022-2025, die een externe consultant in 2024 in opdracht van het DG HOME van de Commissie heeft verricht. Het COSI wisselde van gedachten over de toekomst van Empact, rekening houdend met de in de onafhankelijke evaluatie geformuleerde strategische aanbevelingen. Het concludeerde dat er behoefte is aan consolidatie en duurzame financiering om Empact doeltreffender te maken, zonder afbreuk te doen aan de operationele flexibiliteit ervan, en dat er verder moet worden nagedacht over de regelingen voor de mogelijke verdere integratie van Empact in de interneveiligheidsarchitectuur.

De COSI-SG hield regelmatig toezicht op de uitvoering van de operationele actieplannen (OAP's) van Empact, met inbegrip van de gezamenlijke actiedagen (JAD's). De SG besprak de financiële en communicatieaspecten in verband met Empact, droeg bij tot de oprichting van een adviesgroep van deskundigen uit de lidstaten ter ondersteuning van de onafhankelijke evaluatie, en liet zich op regelmatige basis door de diensten van de Commissie informeren over de voortgang van de evaluatiestudie. In november 2024 stelde de COSI-SG een routekaart op voor de uitvoering van eventuele maatregelen op basis van de aanbevelingen in de onafhankelijke evaluatie. De COSI-SG boog zich ook over de synergieën tussen het actieplan van de Groep rechtshandhaving (LEWP) (douane) en de OAP's van Empact.

¹⁰ Doc. 8665/21. De tien prioriteiten van de EU op het vlak van criminaliteit voor de cyclus 2022-2025 zijn: criminele netwerken met een hoog veiligheidsrisico, cyberaanvallen, mensenhandel, seksuele uitbuiting van kinderen, migrantensmokkel, drugshandel, fraude, economische en financiële criminaliteit, georganiseerde vermogenscriminaliteit, milieucriminaliteit en illegale wapenhandel.

3.2 Coördinatiemechanisme voor gezamenlijke douaneoperaties

Het COSI schaarde zich achter de op 8 november 2024 door de LWEP (douane) overeengekomen herziening van het coördinatiemechanisme voor gezamenlijke douaneoperaties. Dit mechanisme is in 2007 ingesteld om overlapping van doel, geografisch gebied of tijd tussen operaties op douanegebied te voorkomen.

3.3 EU-stappenplan voor de bestrijding van drugshandel en georganiseerde criminaliteit

In november 2023 presenteerde de Commissie aan het COSI het EU-stappenplan voor de bestrijding van drugshandel en georganiseerde criminaliteit¹¹, dat een aanvulling vormt op de EU-strategie voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit voor 2021-2025 en de EU-drugsstrategie en het EU-actieplan voor 2021-2025, met als vier voornaamste werkerreinen: versterking van de veerkracht van logistieke knooppunten, ontmanteling van criminele netwerken, preventie en versterkte samenwerking met internationale partners. De Commissie hield het COSI op de hoogte van de uitvoering van het EU-stappenplan, waaronder de oprichting van de Europese havenalliantie.

¹¹ Doc. 14114/23. Mededeling van de Commissie over het EU-stappenplan voor de bestrijding van drugshandel en georganiseerde criminaliteit.

Een van de acties in het EU-stappenplan was het in kaart brengen van criminele netwerken die de grootste bedreiging vormen voor de samenleving. Deze inventarisatie is uitgevoerd door het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) en had tot doel een beter inzicht te verwerven in de modus operandi van de meest bedreigende criminele netwerken die in Europa actief zijn. In april 2024 presenteerde Europol aan het COSI zijn verslag “Decoding the EU’s most threatening criminal networks”¹² (de meest bedreigende criminele netwerken van de EU ontrafeld). Het COSI was ingenomen met de inventarisatie en nam de bevindingen ervan mee. In juni 2024 heeft de Raad conclusies aangenomen over het in kaart brengen van de meest bedreigende criminele netwerken¹³. In de conclusies wordt gesteld dat de inventarisatie – die naar verwachting waardevolle input zal leveren voor de operationele activiteiten van Empact en voor de EU-Socta – om de twee jaar moet worden uitgevoerd. Overeenkomstig de conclusies van de Raad heeft Europol een verslag ingediend over het misbruik van legale bedrijfsstructuren door de meest bedreigende criminele netwerken van de EU¹⁴ en dat verslag op 27 november 2024 voorgelegd aan het COSI. Het verslag bevestigt de dreigingen die uitgaan van infiltratie op hoog niveau of het in bezit hebben van legale bedrijfsstructuren door criminelen. Ook wordt er in het verslag nogmaals gewezen op dat het belangrijk is een administratieve aanpak te blijven hanteren als krachtige tegenmaatregel in de strijd tegen zware en georganiseerde criminaliteit.

Een andere prioriteit in het kader van het EU-stappenplan, die onder het Belgische voorzitterschap is nagestreefd, was het voorkomen van georganiseerde criminaliteit door middel van administratieve maatregelen een prioriteit voor het Belgische voorzitterschap. Na besprekingen tijdens de informele bijeenkomst van de ministers van JBZ in januari 2024 heeft het COSI, op basis van een presentatie door het Euregionaal Informatie- en Expertise Centrum (EURIEC), vastgesteld dat het nodig is de administratieve aanpak voor de bestrijding van zware en georganiseerde criminaliteit op te schroeven, onder meer door wijzigingen in de nationale wetgeving en nauwere operationele samenwerking. Het COSI heeft de Groep rechtshandhaving (politie) de opdracht gegeven om de bestaande instrumenten in kaart te brengen alvorens de Commissie eventueel te verzoeken nieuwe wetgevingsvoorstellen in te dienen. Het Europees netwerk voor de administratieve aanpak ter bestrijding van zware en georganiseerde criminaliteit, dat is aangesloten bij de Groep rechtshandhaving (politie), heeft in zijn richtsnoeren voor de toepassing van de administratieve aanpak op de criminele infiltratie van juridische bedrijfsstructuren aanbevolen om de balans op te maken van de beschikbare instrumenten.

¹² <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/decoding-eus-most-threatening-criminal-networks>

¹³ Doc. 11153/24.

¹⁴ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/leveraging-legitimacy-how-eu%E2%80%99s-most-threatening-criminal-networks-abuse-legal-business-structures>

3.4 Drugshandel

Het voorzitterschapstrio heeft drugshandel aangemerkt als prioriteit voor de werkzaamheden van het COSI. Die vorm van criminaliteit vormt immers een ernstige bedreiging voor de interne veiligheid van de EU en de gezondheid van haar burgers. In heel Europa gebruiken grensoverschrijdende criminele netwerken steeds meer geavanceerde technologieën en zeevervoer voor hun illegale handel.

Onder het Spaanse voorzitterschap boog het COSI zich over de bedreigingen in verband met fentanyl, dat in de Verenigde Staten uitgegroeid is tot een ernstige bedreiging voor de volksgezondheid. Fentanyl is relatief eenvoudig te produceren, gemakkelijk te vervoeren en levert grote winsten op. Hoewel er in Europa tot dusver amper fentanyl wordt verkocht, heeft het COSI erop aangedrongen waakzaam te blijven en ons voor te bereiden. De internationale dimensie van de productie en distributie van en illegale handel in synthetische opioïden door kartels moet in nauwe samenwerking met de Verenigde Staten worden gemonitord. Europol en het EU-drugsagentschap (EUDA) moeten helpen trends in kaart te brengen en erop te anticiperen en aldus preventie vergemakkelijken.

Het COSI werd geïnformeerd over de maatregelen ter bestrijding van mensenhandel van het Maritiem Analyse- en Operatiecentrum op het gebied van verdovende middelen (MAOC-N), en met name het onderscheppen van schepen uit Latijns-Amerika en West-Afrika die Europa als eindbestemming hebben. Het COSI bevestigde dat er in verschillende lidstaten rond logistieke centra sprake is van een toename van het geweld (gebruik van vuurwapens, slachtoffers) en dat jongeren er worden gerekruteerd voor de handel in cocaïne, cannabis en synthetische drugs. Het COSI was het erover eens dat een holistische aanpak, die ook de externe dimensie en het aanbod, de vraag en preventie bestrijkt, relevant blijft om de drugsproblematiek aan te pakken.

Tot slot bekeek het COSI de milieueffecten van de productie van synthetische drugs en erkende het dat dit fenomeen meer aandacht verdient. Er werd gewezen op de belangrijke rol van de nieuwe richtlijn milieucriminaliteit¹⁵, die ook van toepassing zal zijn op het dumpen van chemisch afval.

¹⁵ Richtlijn (EU) 2024/1203 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht en tot vervanging van de Richtlijnen 2008/99/EG en 2009/123/EG, PB L, 2024/1203, 30.4.2024.

3.5 Handel in cultuurgoederen

Het COSI wisselde van gedachten over manieren om de strijd tegen de illegale handel in cultuurgoederen op te voeren, waaronder de uitvoering van de maatregelen in zowel de conclusies van de Raad over de bestrijding van de illegale handel in cultuurgoederen¹⁶ als het EU-actieplan tegen de illegale handel in cultuurgoederen¹⁷. Het COSI erkende de leemtes in de inlichtingen over het verband tussen de illegale handel in cultuurgoederen en witwaspraktijken en terrorismefinanciering en benadrukte het belang van de traceerbaarheid van cultuurgoederen op nationaal niveau. Het COSI benadrukte de rol van het informele netwerk van rechtshandhavinginstanties en deskundigen op het gebied van cultuurgoederen (EU-Cultnet) en merkte op dat betere informatie-uitwisseling de bestrijding van de illegale handel in cultuurgoederen ten goede zou komen en de rol van EU-Cultnet zou versterken.

3.6 Migrantensmokkel

Het COSI besprak de belangrijkste uitdagingen die migrantensmokkel meebrengt en de omvattende maatregelen die nodig zijn om dit soort criminaliteit aan te pakken, gaande van het versterken van de internationale samenwerking en partnerschappen met landen van herkomst en doorreis tot het monitoren van frauduleuze onlineactiviteiten en systematischer financiële onderzoeken. Andere maatregelen waren de tijdige uitvoering van het interoperabiliteitspakket en de aanneming van hangende wetgevingsvoorstellen (pakket ter bestrijding van migrantensmokkel)¹⁸¹⁹.

¹⁶ Doc. 10249/23.

¹⁷ Doc. 16107/22.

¹⁸ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de versterking van de politieke samenwerking met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van migrantensmokkel en mensenhandel, en betreffende de versterking van de ondersteuning door Europol van de voorkoming en bestrijding van die strafbare feiten, en tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794, COM(2023) 754 final.

¹⁹ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van minimumvoorschriften ter voorkoming en bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf in de Unie, en ter vervanging van Richtlijn 2002/90/EG van de Raad en Kaderbesluit 2002/946/JBZ van de Raad, COM(2023) 755 final.

3.7 Illegale handel in vuurwapens

Het COSI wisselde van gedachten over de preventie en bestrijding van de illegale handel in vuurwapens in de EU en met name over de noodzaak om het 3D-printen van wapens te reguleren. De Commissie heeft in 2025 een evaluatie van de richtlijn²⁰ aangekondigd.

Het COSI nam akte van de vooruitgang die werd geboekt bij het opzetten van nationale contactpunten voor vuurwapens (NFPP's), de ontwikkeling van een geharmoniseerde verzameling van informatie over inbeslagnames van vuurwapens op nationaal niveau, en de toekomstige bijdrage aan Europol. Het COSI was van oordeel dat men de bestaande databanken, zoals het Schengeninformatiesysteem (SIS) moet blijven gebruiken om illegale wapens te registreren, en besprak de oprichting van een nieuw register van in beslag genomen vuurwapens. Nu worden immers alleen geregistreerde vuurwapens en verloren/gestolen vuurwapens in EU-databanken opgeslagen. De samenwerking met de douane moet worden versterkt om postzendingen van vuurwapens of onderdelen daarvan te traceren. Het COSI heeft Europol de opdracht gegeven te onderzoeken of zijn inlichtingenhub voor vuurwapens verder kan worden ontwikkeld en of de samenwerking met INTERPOL kan worden verbeterd.

3.8 Financiële en economische criminaliteit

Op basis van de Europese dreigingsevaluatie van de financiële en economische criminaliteit 2023²¹ van Europol nam het COSI de modus operandi van criminele organisaties onder de loep, waaronder corruptie, witwassen, ondergrondse banksystemen en de herinvestering van winsten in verdere criminele activiteiten. Het COSI was het erover eens dat er behoefte is aan gespecialiseerde opleiding op het gebied van rechtshandhaving, de uitwisseling van beste praktijken en extra inspanningen om samen te werken met derde landen.

²⁰ Richtlijn (EU) 2021/555 van het Europees Parlement en de Raad van 24 maart 2021 inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens (PB L 115 van 6.4.2021, blz. 1).

²¹ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/other-side-of-coin-analysis-of-financial-and-economic-crime>

Tijdens het Hongaarse voorzitterschap werd de praktische gids voor operationele samenwerking tussen onderzoeksautoriteiten en financiële instellingen van het publiek-private partnerschap inzake financiële inlichtingen van Europol (EFIPPP) gepresenteerd en wisselde het COSI van gedachten over het faciliteren van financiële onderzoeken in de context van de bestrijding van georganiseerde misdaad en drugshandel. Het COSI was het erover eens dat het belangrijk is dat de samenwerking via publiek-private partnerschappen wordt voortgezet en dat het pakket ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme²² (AML/CFT) en de richtlijn betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen²³ worden omgezet en uitgevoerd.

3.9 Milieucriminaliteit

Het COSI wisselde van gedachten over manieren om de strijd tegen milieucriminaliteit in de EU op te voeren. Tijdens de bespreking werden verschillende verbeterpunten in kaart gebracht, waaronder nauwere samenwerking tussen rechtshandavingsinstanties, de rechterlijke macht en administratieve autoriteiten van de lidstaten, meer middelen op nationaal niveau en gespecialiseerde opleidingen voor onderzoekers en openbare aanklagers. Het COSI was ook ingenomen met het politieke akkoord over de richtlijn milieucriminaliteit. In oktober 2024 keurde de Raad conclusies goed over de bestrijding van grensoverschrijdende milieucriminaliteit²⁴.

3.10 Cybercriminaliteit

De COSI-SG nam nota van de presentatie van Europol over de dreigingsevaluatie van de georganiseerde internetcriminaliteit (iOCTA) 2024²⁵, waarin werd bevestigd dat seksuele uitbuiting van kinderen en onlinefraude de meest bedreigende uitingen van cybercriminaliteit in de EU blijven. Het cybercrimelandschap bleef divers en bestaat uit zowel daders die alleen handelen als criminele netwerken met een breed scala aan deskundigheid en capaciteiten.

²² <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2024/05/30/anti-money-laundering-council-adopts-package-of-rules/>

²³ Richtlijn (EU) 2024/1260 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen (PB L, 2024/1260, 2.5.2024).

²⁴ Doc. 14182/24.

²⁵ <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-iocta-2024>

4. TERRORISMEBESTRIJDING

Op het gebied van terrorismebestrijding beoordeelt het COSI regelmatig de uitdagingen die uitgaan van terroristische dreigingen en bekijkt het hoe die doeltreffend kunnen worden aangepakt. Op 1 maart 2024 ging het vijfjarig mandaat van de nieuwe EU-coördinator voor terrorismebestrijding (CTC) van start. In mei 2024 stelde de coördinator zich voor tijdens een vergadering van het COSI²⁶.

Het COSI nam nota van het Europol-verslag van 2023 over de stand van zaken in verband met terrorisme in de EU (TE-SAT)²⁷ en besprak de externe prioriteiten op het gebied van terrorismebestrijding die, op basis van een beoordeling door de EU-CTC, relevant werden geacht voor de interne veiligheid.

Het COSI besprak geestelijke gezondheid als kwetsbaarheidsfactor in het proces van gewelddadige radicalisering en radicalisering in de gevangenis. Op basis daarvan keurde de Raad in december 2023 conclusies goed over de aanpak van uit de gevangenis vrijgelaten personen die een mogelijke terroristische dreiging vormen²⁸. Op dezelfde datum keurde hij conclusies goed over het verbeteren van de ondersteuning en erkenning van slachtoffers van terrorisme²⁹, rekening houdend met het feit dat terrorismebestrijding niet alleen vanuit veiligheidsoogpunt moet worden benaderd, maar ook bijzondere aandacht voor de rechtstreeks getroffen personen vereist.

In mei 2024 bereikte het COSI overeenstemming over een gedeeld begrip (niet-bindende criteria) van welke personen als terroristische of gewelddadige extremistische bedreiging worden beschouwd, naar aanleiding van de oproep in de conclusies van de Raad over interne veiligheid en het Europees politiepartnerschap van december 2020³⁰.

In september 2024 presenteerde de Commissie aan het COSI het in juni 2024 gelanceerde EU-kenniscentrum voor de preventie van radicalisering, dat voortbouwt op de werkzaamheden van het netwerk voor voorlichting over radicalisering (RAN). Het kenniscentrum moet het belangrijkste instrument ter voorkoming van radicalisering worden, door synergieën met het EU-internetforum tot stand te brengen en de kloof tussen de belangrijkste actoren te overbruggen in het kader van een “maatschappijbrede aanpak”. Het aanpakken van online-extremisme blijft een prioriteit.

²⁶ <https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/counter-terrorism-coordinator/>

²⁷ <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2023-te-sat>

²⁸ Doc. 16335/23.

²⁹ Doc. 16336/23.

³⁰ Doc. 13083/1/20 REV 1.

Het COSI hechtte zijn goedkeuring aan de ontwerpconclusies van de Raad over de toekomstige prioriteiten voor het versterken van de gezamenlijke inspanningen van de Europese Unie en haar lidstaten op het gebied van terrorismebestrijding, die vervolgens in december 2024³¹ door de Raad werden goedgekeurd. Voorts keurde de Raad conclusies goed over het versterken van de externe-interne verbindingen in de strijd tegen terrorisme³². Samen met de regelmatige goedkeuring door het COSI van de aanbevelingen op basis van de zesmaandelijkse dreigingsevaluatie op het gebied van terrorismebestrijding door Europol en het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (Intcen), moeten die twee reeksen conclusies een robuust kader vormen voor de werkzaamheden van de Raad op het gebied van terrorismebestrijding, en vorm geven aan het beleid en de maatregelen van de EU op dat gebied.

³¹ Doc. 16820/24.

³² Doc. 16173/24.

5. TECHNOLOGIE EN INNOVATIE

5.1 Toegang tot gegevens voor een doeltreffende rechtshandhaving

Na de oprichting van de Groep op hoog niveau inzake toegang tot gegevens voor doeltreffende rechtshandhaving (HLG) in juni 2023 heeft het COSI de werkzaamheden van de groep gemonitord en zijn bevindingen besproken. Tijdens het Belgische voorzitterschap wisselde het COSI van gedachten op basis van de 42 aanbevelingen van de deskundigen van de HLG, drukte het zijn volledige steun uit voor het proces van de HLG en toonde het zich ingenomen met het geleverde werk. Ter voorbereiding van een gedachtewisseling in de Raad³³ onderzocht het COSI mogelijke prioritaire actiegebieden en bepaalde het verschillende activiteiten die onverwijld van start kunnen gaan, zoals samenwerking met de sector en de inventarisatie van bestaande wetgeving.

Het eindverslag van de groep op hoog niveau³⁴ is tijdens het Hongaarse voorzitterschap aan het COSI gepresenteerd. Na de afronding van de werkzaamheden van de Groep op hoog niveau en ter voorbereiding van een gedachtewisseling in de Raad heeft het COSI de volgende stappen met betrekking tot de toegang tot gegevens voor een doeltreffende rechtshandhaving besproken. Het COSI was ingenomen met het werk van de deskundigen en kwam overeen de Commissie te verzoeken uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 een routekaart te presenteren voor de uitvoering van concrete maatregelen om de toegang tot gegevens voor doeltreffende rechtshandhaving te waarborgen, met inbegrip van een duidelijk tijdschema, een toewijzing van taken en de benodigde middelen. Het COSI was ook voorstander van de ontwikkeling van een gemeenschappelijk narratief en gemeenschappelijke communicatiestrategie om het bewustzijn onder belanghebbenden te vergroten en hun steun te vergaren.

In december 2024 keurde de Raad conclusies goed over de toegang tot gegevens voor doeltreffende rechtshandhaving³⁵. Daarin werd de Commissie verzocht uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 een routekaart voor de uitvoering van relevante maatregelen voor te leggen, en kreeg het COSI, in samenwerking met het Coördinatiecomité op het gebied van politieële en justitiële samenwerking in strafzaken (CATS), de opdracht om de uitvoering van de door de Commissie opgestelde routekaart te coördineren, te bespreken en te monitoren.

³³ Doc. 11281/24.

³⁴ Doc. 15941/24.

³⁵ Doc. 16448/24.

5.2 Europese innovatiehub voor interne veiligheid

In het kader van de strategische sturing van het COSI is de Europese innovatiehub voor interne veiligheid (hierna “de innovatiehub” genoemd) opgericht als een samenwerkingsnetwerk van JBZ-instanties en -organen met als doel het werk van actoren op het gebied van de interne veiligheid in de EU en haar lidstaten te ondersteunen door middel van innovatie-updates en doeltreffende oplossingen.

In oktober 2023 en november 2024 zijn in Brussel door de innovatiehub jaarlijkse evenementen georganiseerd waar deskundigen strategische prognoses, sleuteltechnologieën, biometrische gegevens, AI en versleuteling hebben besproken.

Het COSI heeft nota genomen van de verslagen van de innovatiehub (jaarverslag 2023, verslag over het jaarlijkse evenement van 2023 en het werkplan van 2024). Het is ingenomen met de regelmatige rapportage door de innovatiehub aan het COSI en moedigde aan tot het opnemen van activiteiten in verband met de innovatiehub in de financiële programma’s van de JBZ-instanties. Daarnaast hechtte het zijn goedkeuring aan het mogelijk organiseren van een strategische reflectie op hoog niveau over de toekomst van onderzoek en innovatie in de EU.

In april 2024 besprak het COSI de gevolgen van kwantumtechnologieën voor de interne veiligheid. De delegaties waren van oordeel dat deze bespreking op het juiste moment kwam en verzochten de innovatiehub om met steun van de respectieve instellingen het bewustzijn over kwantumtechnologieën te vergroten, en om samen te werken met het bedrijfsleven en de academische wereld. Europol werd verzocht zijn activiteiten met de Europese clearingraad op het gebied van kwantumtechnologieën voort te zetten.

Tijdens de vergadering van de COSI-SG in september 2024 heeft Europol de werkzaamheden van de innovatiehub in het kader van zijn thematische cluster over versleuteling, die wordt geleid door het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC) van de Commissie, gepresenteerd, alsook het daarover in juni 2024 gepubliceerde verslag van de innovatiehub³⁶. Het verslag had tot doel de aandacht te vestigen op trends vanuit operationeel, technologisch, wetgevings- en beleidsperspectief, en bij te dragen aan de werkzaamheden van de groep op hoog niveau inzake toegang tot gegevens voor doeltreffende rechtshandhaving.

In november 2024 werd het COSI geïnformeerd over het resultaat van de besprekingen in de betrokken Raadsgroepen over de werkzaamheden van de innovatiehub. De innovatiehub moet het resultaat van deze besprekingen meenemen in de voorbereiding van de tussentijdse evaluatie van zijn prioriteiten en van zijn werkplan voor 2025. Het COSI heeft zijn goedkeuring gehecht aan de samenstelling van de stuurgroep van de innovatiehub voor de periode januari 2025 - juni 2026.

³⁶ EU Innovation Hub (2024), First Report on Encryption by the EU Innovation Hub for Internal Security, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.

6. INTERNATIONALE SAMENWERKING

6.1 Samenwerking met het Latijns-Amerikaans Comité voor binnenlandse veiligheid (Clasi)

Het COSI heeft tijdens het voorzitterschapstrio gewerkt aan de versterking van het partnerschap met Latijns-Amerikaanse landen inzake interne veiligheid. Het COSI heeft bijgedragen aan de voorbereiding van de tweede ministeriële bijeenkomst EU-Clasi, die onder het Spaanse voorzitterschap plaatsvond in de marge van de JBZ-Raad in Brussel van 28 september 2023. Het COSI heeft met name bijgedragen aan de voorbereiding van de gezamenlijke verklaring van de ministers van Binnenlandse Zaken van de lidstaten van de Europese Unie en de voor veiligheid bevoegde ministers van de lidstaten van het Latijns-Amerikaans Comité voor binnenlandse veiligheid (de gezamenlijke verklaring EU-Clasi).³⁷

In mei 2024 vond de eerste ontmoeting plaats van de COSI-afgevaardigden met hun Latijns-Amerikaanse tegenhangers in de vorm van een bijeenkomst van hoge ambtenaren van de EU en Clasi om kwesties van gemeenschappelijk belang in verband met georganiseerde criminaliteit te bespreken en overeenstemming te bereiken over de werkprocedures voor samenwerking tussen de EU-lidstaten en Clasi.³⁸ Clasi en het COSI concludeerden dat beide partijen zich sterk willen inzetten voor een intensievere operationele samenwerking, onder meer in verband met preventie, verdere deelname aan Empact en de coördinatie van Empact-activiteiten met activiteiten van het vergelijkbare platform in Latijns-Amerika, en het delen van informatie met Europol. Het COSI en Clasi wisselden van gedachten over de criminele netwerken met een hoog risico die in de EU en Latijns-Amerika actief zijn, en zegden toe deze netwerken samen te zullen bestrijden, onder meer door middel van politieke en justitiële samenwerking. De sluiting van het Verdrag tot instelling van de Politiegemeenschap van Noord- en Zuid-Amerika (Ameripol) werd beschouwd als een verdere stap op de weg naar betere operationele samenwerking. De afronding van de lopende onderhandelingen over internationale overeenkomsten inzake de uitwisseling van persoonsgegevens tussen Europol en de bevoegde autoriteiten van vijf Latijns-Amerikaanse landen³⁹ ter bestrijding van zware criminaliteit en terrorisme, zou de informatie-uitwisseling moeten verbeteren.

De COSI-SG heeft een nieuw ontwerp van een gezamenlijke verklaring EU-Clasi opgesteld, dat is besproken tijdens de institutionele vergadering EU-Clasi in Brussel van 28 november 2024 ter voorbereiding van de derde ministeriële bijeenkomst EU-Clasi, die gepland staat voor maart 2025.

³⁷ Doc. 12838/23.

³⁸ Doc. 10583/24.

³⁹ Bolivia, Brazilië, Ecuador, Mexico en Peru.

6.2 Samenwerking met de landen van de Westelijke Balkan, de Verenigde Staten van Amerika en INTERPOL

Het COSI werd door het voorzitterschap ingelicht over de voorbereiding en de resultaten van de ministeriële bijeenkomsten met de landen van de Westelijke Balkan en de Verenigde Staten van Amerika, en de regelmatige vergaderingen van hoge ambtenaren met de landen van de Westelijke Balkan, de Verenigde Staten van Amerika en INTERPOL. Het COSI is door de Commissie op de hoogte gehouden over de voortgang van de onderhandelingen over een samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en INTERPOL.

7. VERBAND TUSSEN EXTERNE EN INTERNE VEILIGHEID

7.1 Gevolgen van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne voor de interne veiligheid

Het COSI heeft zich verder gericht op de gevolgen van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne voor de interne veiligheid. Het dreigingslandschap is in kaart gebracht en wordt gemonitord door de lidstaten en de JBZ-instellingen.⁴⁰ Naast de bekende dreigingen, zoals vuurwapenhandel, mensenhandel, cyberdreigingen, desinformatie en gewelddadige extremistische buitenlandse strijders, zijn hier nieuwe dreigingen bijgekomen, waaronder de hybride inmenging van Rusland in Moldavië. Hoewel het dreigingsniveau momenteel als stabiel wordt beschouwd, was het COSI het erover eens dat de dreigingen die voortvloeien uit de oorlog, met name die met gevolgen voor de lidstaten die grenzen aan Oekraïne, verder moeten worden gemonitord.

De hoofden van de EU-missies in Oekraïne en Moldavië hebben het COSI geïnformeerd over de situatie ter plaatse en het veelzijdige karakter van de uitdagingen en dreigingen. Het COSI erkende de sleutelrol van beide missies om Oekraïne en Moldavië te laten voldoen aan de EU-normen (bijvoorbeeld op het gebied van grenstoezicht, rechtshandhaving en preventie). De delegaties spraken hun steun uit voor de huidige “Team Europa”-aanpak en achtten de door de missies verstrekte informatie waardevol voor een betere voorbereiding op opkomende dreigingen.

⁴⁰ Doc. 9549/24.

Het COSI bevestigde hoe belangrijk het is de lijst van maatregelen ter ondersteuning van Oekraïne om illegale wapenhandel naar de Unie te voorkomen, uit te voeren, met Empact als kader voor operationele samenwerking. Het COSI heeft de verschuiving van de routes voor heroïnehandel als gevolg van de oorlog onderzocht en concludeerde dat deze niet heeft geleid tot grote veranderingen op de Europese drugsmarkt. Het COSI heeft echter gewezen op de oprichting van clandestiene laboratoria voor de productie van synthetische drugs op Oekraïens grondgebied.

Het voorzitterschap en de EU CTC hebben het COSI op de hoogte gehouden over de lopende interneveiligheidsdialoog met Oekraïne.

7.2 Gevolgen van de situatie in het Midden-Oosten voor de interne veiligheid

Het COSI heeft in november 2023 van gedachten gewisseld over de gevolgen van de situatie in het Midden-Oosten voor de interne veiligheid van de EU en daarbij verschillende kwesties behandeld, van de bescherming van de openbare ruimte, tot preventie, financiële onderzoeken en de onlinedimensie. Er werd overeengekomen om waakzaam te blijven en het volledige gebruik van de rechtsinstrumenten te waarborgen om de verspreiding van desinformatie en illegale online-inhoud tegen te gaan.

8. COÖRDINATIE VAN DE JBZ-INSTANTIES

Het Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA) heeft in april 2024 het jaarverslag van het netwerk van JBZ-instanties voor het jaar 2023⁴¹ voorgelegd aan het COSI. De prioriteiten van het netwerk voor 2024⁴² zijn gepresenteerd door het Agentschap van de Europese Unie voor het operationeel beheer van grootschalige IT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht (eu-LISA).

Het COSI werd geïnformeerd over de resultaten van de vergaderingen van de Europese Conferentie voor politiehoofden in Den Haag van september 2023 en 2024.

De Commissie heeft het COSI op de hoogte gehouden van de cyberaanval op Cepol en de maatregelen die zijn genomen om de volledige werking van het agentschap te herstellen.

Het COSI werd geïnformeerd over de bijdrage van het Satellietcentrum van de Europese Unie (Satcen) aan de interne veiligheid.

⁴¹

<https://www.eulisa.europa.eu/Publications/Information%20Material/JHAAN%20Final%20Report%202023.pdf>

⁴²

<https://www.eulisa.europa.eu/PartnersStakeholders/Documents/JHAAN/eu-LISA%20JHAAN%202024%20Priorities.pdf>